

انجمن جنگل‌بانی ایران

کانون علمی متخصصین جنگل و رشته های وابسته

صفحه اول

به نام خدا

جناب آقای دکتر علیرضا زاکانی شهردار محترم تهران

موضوع: مخاطره جدی برای باغ گیاه‌شناسی ملی ایران

احتراما به استحضار می‌رساند باغ گیاه‌شناسی ملی ایران با قدمتی بیش از ۵۳ سال وظیفه ارزشمند حفاظت از گونه‌های گیاهی را به عهده داشته و با جای دادن بیش از ۴۰۰۰ گونه گیاهی در ۲۲ قطعه باغ و در گلخانه‌های آن و حفظ بیش از ۴۳۰۰ گونه از گیاهان اند صاری و در معرض خطر انقراض در بانک ژن منابع طبیعی ایران و صدها هزار نمونه از تمامی گونه‌های گیاهی ایران و سایر کشورهای منطقه در هرباریوم مرکزی ایران و استقرار یکی از گسترده‌ترین و پیچیده‌ترین شبکه آزمایشگاهی پژوهشی تنوع زیستی کشور نقش به‌سزایی در حفظ منابع ژنتیکی و گونه‌های در معرض خطر انقراض کشور را ایفا می‌نماید. این باغ یکی از منحصر بفردترین پروژه‌های حفاظتی در خاورمیانه و یکی از بهترین‌ها در دنیا است. با این نوع حفاظت که از نوع خارج از رویشگاه محسوب می‌شود کوشش می‌گردد تا برای پایه‌هایی از گیاهانی که در طبیعت به دلایل مختلف از جمله تغییرات اقلیمی، تغییرات کاربری و ... در حال از بین رفتن هستند امکان ادامه حیات فراهم شود.

جانمایی باغ گیاه‌شناسی در اراضی چیتگر در منتهی علیه غرب تهران که در آن زمان جزو حریم شهر محسوب می‌شد به این علت بود که باغ محصور محیط‌های طبیعی نظیر پارک تازه تاسیس چیتگر، عرصه‌های مرتعی میدان تیر چیتگر و اکوسیستم طبیعی شیب جنوبی البرز مرکزی باشد. متأسفانه با توسعه شهر تهران به سمت غرب عملاً محیط‌های طبیعی جای خود را به محیط‌های شهری دادند و بویژه منطقه ۲۲ محل استقرار برج‌های مسکونی شد در حالی که قرار بود منطقه ۲۲ الگوی شهر پایدار اکولوژیک باشد. علیرغم این تحولات محیطی با توجه به اینکه هنوز پهنه‌ای که باغ گیاه‌شناسی ملی ایران در آن مستقر است به عنوان پهنه زیست محیطی و پژوهشی محسوب می‌شود و مورد دست‌اندازی قرار نگرفته است امکان مدیریت برای این شرایط که هنوز قابل تحمل است فراهم می‌باشد. متأسفانه اخیراً پیرو توافق شهرداری تهران و بنیاد تعاون ارتش از قرار معلوم این حریم با شکسته شدن دیگر مصون نخواهد ماند. و از قرائن چنین بر می‌آید شرکت تعاونی مسکن ارتش در صدد بلند مرتبه‌سازی و تغییر کاربری در اراضی شمالی مشرف به باغ برآمده است که اگر اتفاق بیفتد قریب به یقین این سرمایه ملی به دلایل زیر در معرض انهدام کامل خواهد بود که اصلاً قابل بخشش و گذشت نخواهد بود:

۱- طی سال‌های گذشته و به اذعان مسئولین و کارشناسان امر، ساخت برج‌های بلندمرتبه در منطقه ۲۲ تهران، علت بحران شدید آب در سفره‌های آب زیرزمینی بوده که منشأ تغذیه چاه‌های باغ و فضای جنگلی اطراف بوده و مشکلات عدیده‌ای را برای فراهم کردن آب برای گیاهان باغ گیاه‌شناسی ملی ایران پدید آورد بطوری که آبدهی چاه‌های آن از ۲۰۰ لیتر در ثانیه به ۹۰ لیتر کاهش پیدا کرده است. در این راستا، دستگاه‌های نظارتی و حاکمیتی نظیر وزارت نیرو، سازمان بازرسی کل کشور و سازمان برنامه و بودجه پیگیر رفع کمبود آب برای این پروژه هستند. حال اگر این ساخت و ساز در حریم این باغ اتفاق بیفتد به علت بهم خوردن سیستم هیدرولوژی این پهنه، دچار بحران جبران‌ناپذیری برای قدرت آبدهی چاه‌ها که همین الان هم دچار چالش جدی هستند خواهد شد.

۲- شرق مسیل ورد آورد، بخش جنوبی بزرگراه حکیم و بخش شمالی مترو تهران- کرج پهنه محیط زیستی و پژوهشی غرب تهران محسوب می‌شود که باغ گیاه‌شناسی ملی ایران و پارک جنگلی چیتگر و مهمترین موسسات پژوهشی ملی کشور (واقع در بلوار پژوهش) در آن قرار دارند که هم از نظر ارزش‌های محیط زیستی و همچنین حاکمیتی دارای اهمیت راهبردی هستند از آنجا که باغ گیاه‌شناسی ملی ایران همیشه مورد

کرج، بلوار شهید چمران، نرسیده به میدان امام حسین (ع)، دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران، انجمن علمی جنگل‌بانی ایران

تلفکس: ۰۲۶-۳۲۲۸۴۶۵۶

بازدید مسئولین کشوری، مهمان‌های خارجی و مردم عزیز کشور ما هست، **استقرار یک مجموعه مسکونی پر تراکم و ارتفاع بلند سبب ایجاد یک منظر شهری نامتجانس در اطراف باغ خواهد بود.**

۳- **استقرار این مجموعه مسکونی در حریم باغ گیاه شناسی ملی ایران و ایجاد ترافیک و رفت و آمد خودروها، آلودگی هوا و صدا و نور شب و سایر مزاحمت‌های فیزیکی به شدت باغ را از نقطه نظر اکولوژیک شکننده و آسیب‌پذیر خواهد کرد و چه بسا خیلی از گیاهان امکان استقرار خود و ادامه حیات را از دست خواهند داد** که این مهم به هیچ وجه قابل اغماز نیست. از همه مهمتر اگر اجرای این پروژه ساخت و ساز لغو نشود مزاحمت‌ها و آلودگی ناشی از ساخت و ساز و حرکت ماشین‌آلات سنگین در اطراف باغ مطمئناً قبل از استقرار مردم در این شهرک، این باغ را از بین خواهد برد.

۴- **قابل توجه آنکه این باغ به شماره ۳۶۵ در فهرست آثار ملی ثبت گردیده است و لذا این گونه پروژه‌ها حداقل حریمی تا ۵۰۰ متر بر اساس تجربیات باغ‌های گیاه‌شناسی در جهان و کشورهای مختلف بر خوردار هستند که باید مورد توجه مدیریت‌های شهری باشد.**

۵- بر اساس تصمیمات پدافند غیرعامل مجموعه باغ گیاه‌شناسی ملی ایران بخصوص **بانک ژن منابع طبیعی ایران** که زیر مجموعه آن محسوب می‌شود و در داخل آن مستقر است جزو مراکز حساس و مهم طبقه‌بندی شده بوده و در نتیجه مصون‌سازی و حفاظت از این مجموعه در برابر این گونه تهدیدها اجتناب‌ناپذیر است.

۶- شایان ذکر است که براساس طرح تفصیلی ابلاغی اولیه منطقه ۲۲، بخشی از این پهنه که در منتهی‌الیه غربی اراضی پارک چیتگر و اراضی واقع در جنوب اتوبان شهید حکیم و بالای دیوار شمالی باغ گیاه‌شناسی ملی ایران که به بلوار پژوهش ختم می‌شود و بخشی از میدان تیر چیتگر محسوب می‌شد با توجه به اهمیت این پهنه و خصوصاً حریم باغ گیاه‌شناسی ملی ایران به عنوان پهنه آموزشی (و نه مسکونی) تعریف شده بود که بعداً توسط مدیران شهرداری تهران به پهنه مسکونی پرتراکم تغییر داده شده است که با اصول اولیه شهرسازی خصوصاً طرح تفصیلی این منطقه و همچنین حفظ منافع ملی مغایرت اساسی دارد.

بنابراین لازم است که **باغ گیاه‌شناسی ملی ایران که در فهرست آثار ملی ایران با شماره ثبت ۳۶۵ در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۰ ثبت گردیده و بعنوان یکی از ذخایر ملی کشور و از مراکز حساس محسوب می‌شود از کلیه مخاطرات و تهدیدها دور بماند تا به خوبی برای هدف کلان خود که حفظ منابع ژنتیکی ایران و کشورهای منطقه و حتی سایر نقاط جهان است نقش ایفا نماید.**

با توجه به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایید تا ترتیبی اتخاذ شود که هر چه سریعتر نسبت به توقف برنامه بلند مرتبه‌سازی و اخذ تدابیر لازم در جهت حمایت از **باغ گیاه‌شناسی** اقدام لازم صورت گیرد که مزید امتنان فراوان می باشد.

پیشاپیش از حسن توجه حضرتعالی نهایت سپاس و امتنان را داریم.

و من الله توفیق
علی بناگر

رئیس هیات مدیره انجمن علمی جنگلبانی ایران

۱۴۰۰/۱۱/۲۵

کرج، بلوار شهید چمران، نرسیده به میدان امام حسین (ع)، دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران، انجمن علمی جنگلبانی ایران
تلفکس: ۰۲۶-۳۲۲۸۴۶۵۶